

01. VESTERVIG KLOSTERMØLLE

Arkiv reg. no.: 11.06.01

VESTERVIG SOGN, REFS HERRED

THISTED AMT

♂

MATR. NO.:

SYNONYM:

KORT SNIT:

FILM/NEG. NO.

EVT. FREDNING:

ALMENT IØVRIGT:

NUV. EJER:

REGISTRANT: BERTEL LARSEN

DATO: 11. maj 1962

Bertil Larsen
DK-8260 VIBY J.

09
3 of 88

Gammel mølle maler igen

■ Den gamle Klostermølle i Vestervig er efter en omfattende restaurering klar til at male korn igen. Restaureringsarbejdet er foretaget af møllebygger Jens Jørgensen, Faxe Ladeplads. Klostermøllen er en stor turistattraktion. (JP)

JYLLANDS-POSTEN
28. JUNI 1992

**Vestervig Mølle
skal restaureres
Borgerne skaffer penge**

ALBORG (BA) - Kloster Mølle over for Vestervig Kirke vil nu med Nationalmuseets bistand blive restaureret og ført tilbage til den oprindelige skikkelse.

Vestervig Borger- og Håndværkerforening har for 2.000 kr. erhvervet møllen og vil skaffe midlerne til restaureringen.

UNANIMIVET

01.03.1965

Kritiske blikke på Vestervig Klostermølle

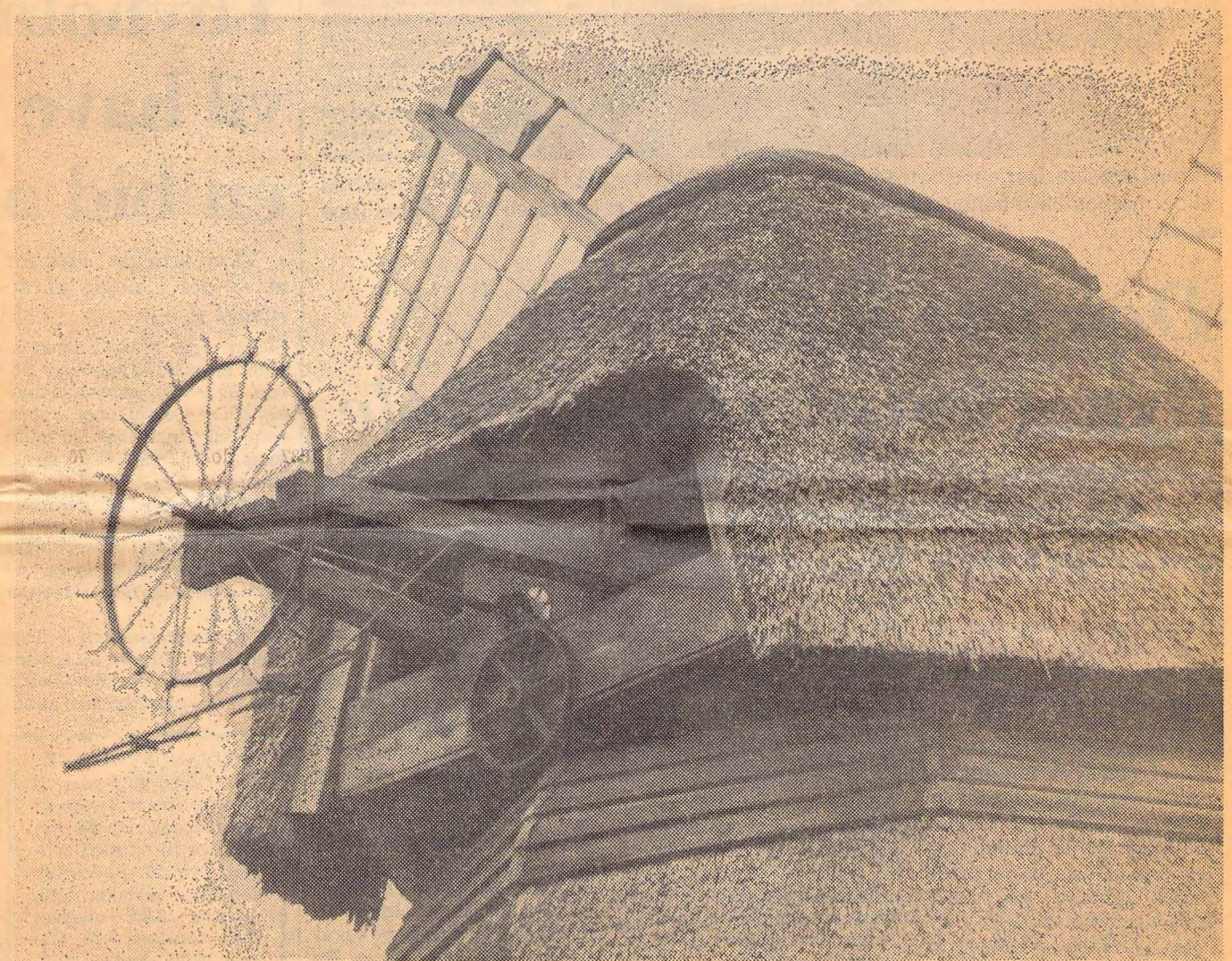
Møllen er god nok. Det var ordene fra møllebygger Jens Jørgensen, Faxe Ladeplads, før han tog afsked med formanden for Vestervig Håndværker- og Borgerforening, apoteker Karen Nielsen, Vestervig, efter i to dage at have undersøgt Vestervig Klostermølle's tilstand. Det er formentlig et skridt til forestående færdiggørelse af den restaurering, der blev påbegyndt allerede i 60-erne, men som aldrig er fuldført. Læs side 10. Foto: Tage Jensen.

Udklip af Thisted Dagblad

7700 Thisted, den
Kildeangivelse uden ansvar

21 NOV. 1987

Endelig et regulært skridt til restaurering af Vestervig Klostermølle

Møllehatten med det såkaldte »amerikanertræk«. (Foto: Tage Jensen)

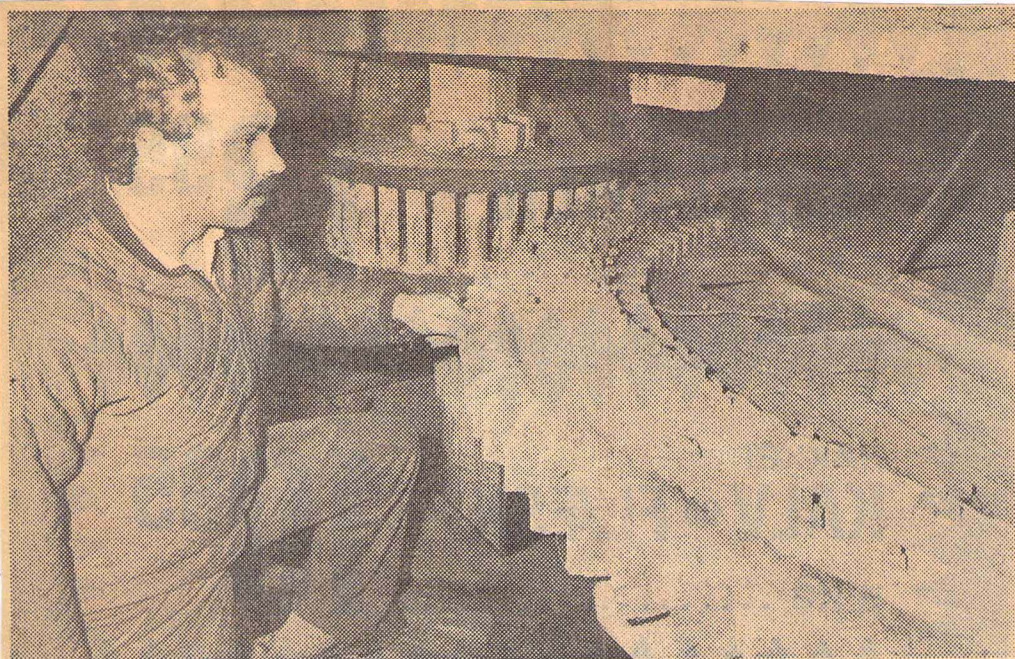
Der er nu bedre udsigter end nogensinde tidligere til, at den efterhånden meget forfaldne Vestervig Klostermølle vest for Vestervig Kirke kan blive restaureret og få en tryk fremtid i et lokalt ejerforhold.

På foranledning af Vestervig Håndværker- og Borgerforening har Planstyrelsen i forståelse med den nuværende ejer af møllen, foreningen Danske Møllers Venner, taget initiativ til en undersøgelse af møllens tilstand og et efterfølgende tilbud fra en møllebygger om prisen for en istandsættelse.

Onsdag og torsdag i denne

uge har møllebygger Jens Jørgensen, Faxe Ladeplads, undersøgt møllen og dens inventar. Samtidig foretog Jens Jørgensen en oprydning med sortering af de løse effekter i møllen. Alt, hvad kan få betydning ved en restaurering såsom vinduer er nu deponeret i en garage i Vestervig, og det værdiløse er bortskaffet pr. container.

– Møllen er absolut bevarelsesværdig, og alle bærende konstruktioner er i god stand, sagde Jens Jørgensen efter at have afsluttet sine undersøgelser. Ganske vist skal bl.a. de tre gulve i deres forskellige niveauer udskiftes, og bl.a. skal der ny beklædning på møllens hat, ligesom forskelligt indvendigt skal istandsættes.

Møllebygger Jens Jørgensen på øverste gulv ved en central del af møllens maskineri, det store tandhjul, der er knapt tre meter i diameter og har 120 tænder. (Foto: Tage Jensen)

Men der er intet til hinder for, at møllen kan gøres intakt til og med, at vingerne kan komme til at snurre, hvis det ønskes.

Jens Jørgensen, der er en af landets få professionelle møllebyggere, vil ikke for nuværende spå om udgiften. Men eksempelvis nævner han en netop afsluttet restaurering af Ølsømagle Mølle ved Køge, der kostede et millionbeløb. Men det var også et arbejde, der mere lignede en fornyelse.

Modsætningsvis er der i Sydthy et eksempel på, at en mølle kan restaureres for betydeligt mindre, nemlig Heltborg Mølle, der ved frivillig arbejdskraft er istandsat formedelst godt 100.000 kroner, og så er endda mølleforeningen gældfri.

Typisk hollandsk mølle

Men ellers kunne møllebyggeren konstatere, at Klostermøllen er en typisk hollandsk vindmølle. Den har dog det særpræg at være uden såkaldt fodrem i overgangen mellem stenfundamentet og trækonstruktionen. De otte højben står direkte på kampestenene. Møllen er forsynet med et såkaldt »amerikanertræk« til krøjning efter vinden. Det består af et hjul på møllehatten, der har haft forbindelse til et kæde-træk. Møllen har ifølge Jens Jørgensen tidligere været forsynet med et andet krøjeværk.

Møllen er beklædt med strå, men har tidligere været spåntækket. Det skal senere vise sig, om en eventuel restaurering skal inkludere materialevalg tilbage til det oprindelige.

Møllens rette omdrejning er højre om. Den kan slå over i bagvendt snurren. Men det bør ifølge Jens Jørgensen undgås, eftersom den hele konstruktion til og med lejerne er konstrueret til det højredrejede, og bagvendt rotation kan i værste fald medføre, at møllehatten slynges af.

Der er en opkastet jordvold omkring møllen, men der menes at være en stenpikket gangbro udenom, og det undersøges, om der er mulighed for at frilægge stenpikningen.

Kun en undersøgelse indtil videre

Hvis en restaurering beslutes, vil den givetvis blive udført af en møllebygger som førstemand, hvilket ikke behøver at

udelukke medvirken af andre håndværkere. Jens Jørgensen, der har restaureret et større antal møller ud over landet, nævner eksempler på, at mølle-restaureringer har været led i beskæftigelsesarbejder.

Klostermøllen er forsynet med en lille tilbygning, der har fungeret som kornmagasin. Tilbygningen er meget yngre end selve møllen, og det kan måske komme under overvejelse at fjerne den.

Formanden for Vestervig Håndværker- og Borgerforening, apoteker Karen Nielsen, Vestervig, udtrykker stor tilfredshed med, at der nu er taget konkrete skridt til, hvad der kan ende med en restaurering. Men hun understreger, at det

aktuelt alene drejer sig om en undersøgelse, og der er slet ikke drøftet finansieringsmuligheder.

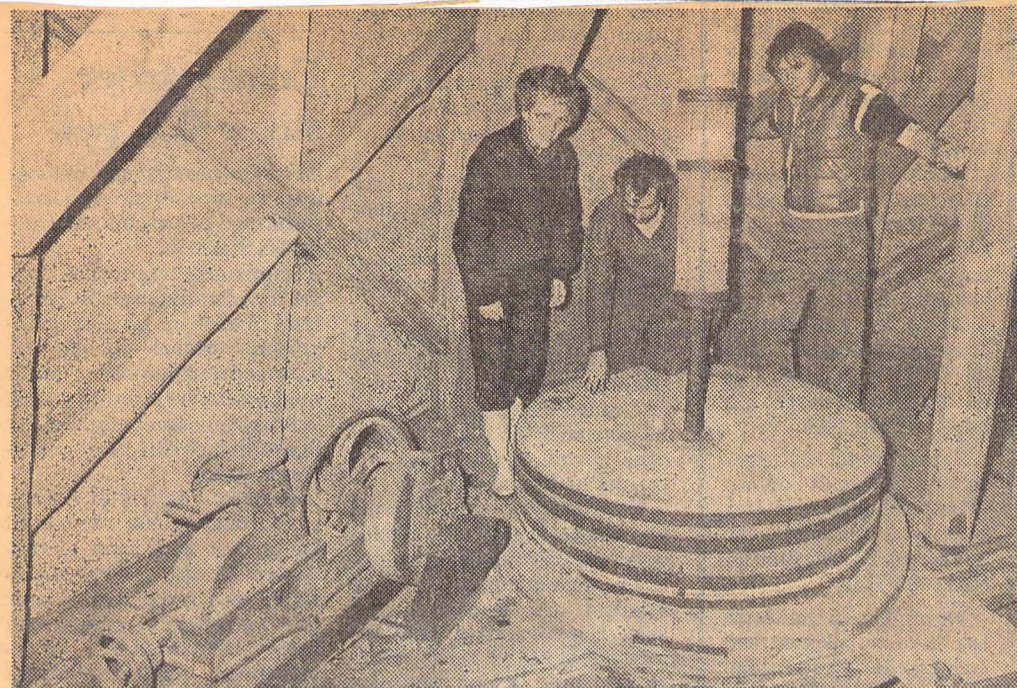
– Men jeg har indtrykket af, at mange lokale folk er bekymrede over dette klenodiums tiltagende forfald, og det vil givetvis også kræve lokal opbakning at gennemføre en istandsættelse. Men det er sandsynligt, at også diverse fonde vil kunne søges for støtte, siger hun.

Karen Nielsen ser for sig den mulighed, at Klostermøllen efter en restaurering også kan blive et turistobjekt.

Vestervig Klostermølle er opført i 1860 af daværende gods-ejer Chr. Breinholt »Vestervig Kloster. Ifølge tingbogsoplysninger er møllen i 1912 blevet afhændet til møller Niels Chr. Larsen, Vesterby. Samtidig blev der sikret vejret ad vejen mod øst til gården. Møllen havde i dette årti flere ejere, indtil den i 1921 blev købt af møller Emil Madsen, der drev mølleri med betjening af egnens landmænd til sin død i 1928. Efter at

enken havde drevet møllen videre i et par år, blev den i 1928 overtaget af sønnen, Viggo Madsen, der havde møllen som levevej til omkring 1960.

Midt i 60'erne blev møllen købt af Vestervig Håndværker- og Borgerforening for 2000 kroner, og kort efter blev den tilskødet Danske Møllers Venner, der er nuværende ejer.

Klostermøllen har to kværne, der efter maling af egnens korn har stået stille i mere end 25 år. – Men nu håber vi, at møllen snart kan færdigrestaureres, siger håndværker- og borgerforeningens formand, apoteker Karen Nielsen, Vestervig, (tv) sammen med møllebygger Jens Jørgensen og hans assistent Jonny Schierbech (th), da møllebyggeren torsdag havde afsluttet sine undersøgelser. (Foto: Tage Jensen)

Fredet i klasse B

Allerede i 1964 blev møllen fredet i klasse B, og i 1976 blev der udstedt bevaringsservitut.

Allerede kort efter overtagelsen gav Danske Møllers Venner tilsagn om at ville restaurere

møllen, og en sådan blev da også påbegyndt allerede i 1960'erne. Men de økonomiske midler slap op, og i lange tider fik møllen lov at skøtte sig selv. I 1975 ydede Sydthy Kommune et tilskud på 12.000 kroner til istandsættelse.

Håndværker- og borgerforeningen har i årenes løb adskillige gange forsøgt at så skred i restaureringen, og i fjor rettede nuværende formand, Karen Nielsen, henvendelse til Fredningsstyrelsen, hvorefter også Planstyrelsen blev impliceret, og i september i år holdtes der et møde i Vestervig med deltagelse af bl.a. formanden for Danske Møllers Venner, in-

geniør Anders Jespersen, Holte.

Dette møde gav direkte støtte til den undersøgelse, der nu er igang, og som formentlig vil resultere i en restaurering.

– Men en vedvarende interesse for møllen og dens fortsatte pleje forudsætter nok et lokalt ejerforhold. Derfor er det også under overvejelse, at håndværker- og borgerforeningen overtager møllen fra Danske Møllers Venner for et symbolsk beløb af en krone. Det vil med påløbne omkostninger betyde en samlet udgift på et par tusinde kroner, siger Karen Nielsen. k.h.

Udklip af Thisted Dagblad

7700 Thisted, den 21 NOV. 1987

Kildeangivelse uden ansvar

14/11

Klostermøllen ved Vestervig raseret for halv mio. kr.

Stormen tidligere på ugen forvoldte omfattende skader på den fredede klostermølle vest for Vestervig kirke, der for tiden er under restaurering.

Møllen stod med vingerne mod øst og gik i gang for bagvind. Uheldigvis kunne vingerne ikke drejes, fordi

landkransen var under reparation. Forsøg på at bremse møllen var forgæves. Hele møllehatten knækkede af og styrtede til jorden sammen med møllevingerne. Skaden er af sagkyndige vurderet til ca. 500.000 kroner. Men til alt held for ejeren, Vestervig Håndværker- og Borgerforening, er møllen stormskadeforsikret, dog med en selvrisiko på 10 procent.

Det var naboer til møllen, der opdagede, at den var gået i gang. De tilkaldte foreningens formand, apoteker Karen Nielsen, Vestervig, som alarmerede Falck i Hurup. Men få minutter efter og før redningskorpset kunne nå frem, var møllen uden hat og vinger.

Møllen er forsikret i forsikringselskabet Thisted Amt. Skaden er efterfølgende inspiceret af selskabets taksator, arkitekt Thorkild Overgaard, Hurup. I inspektionen deltog desuden møllebygger Jens Jørgensen, Faxe Ladeplads, der leder restaureringsarbejdet, samt Planstyrelsens arkitekt Erik Einar Holm, Roslev.

Der forestår nu et krævende oprydningsarbejde med adskillelse og mærkning af de enkelte mølledele, før de kan bringes til reparation hos en møllebygger. Oprydningen vil blive påbegyndt snarest under ledelse af møllebygger Jens Jørgensen, oplyser Karen Nielsen.

Den beskadigede mølle er nu afdækket foroven med presenninger, og de langtidsledige på restaureringsprojektet kan fortsætte deres arbejde indvendigt i møllen.

Møllebygger Jens Jørgensen vil reparere møllehatten på sit værksted på Sjælland, hvorfra den ventes retur til montering i efteråret 1990.

Til alt held har det vist sig, at selve møllekroppen har undgået nævneværdige skader. Møllekroppen er netop restaureret med bl.a. nye spåner.

Klostermøllen er opført omkring 1860 og hørte oprindeligt under herregården Vestervig Kloster. Derefter havde møllen skiftende ejere, indtil driften blev stoppet omkring 1960. Midt i 60'erne købte Håndværker- og Borgerforeningen møllen for 2000 kroner med henblik på en bevarelse som kulturminde. Få år senere afstod foreningen møllen til foreningen Danske Møllers Venner, som påbegyndte en restaurering. Men pengene slap op, og møllen forfaldt derefter tiltagende. Midt i 70'erne ydede Sydthy kommune 12.000 kroner til en istandsættelse.

Men en gennemgribende restaurering kom først i gang i fjor, efter at Håndværker- og Borgerforeningen havde tilbagekøbt møllen fra møllevennerne for det symbolske beløb af en krone. Det var nemlig en forudsætning for Planstyrelsens økonomiske støtte og konsulentbistand, at møllen kom i foreningens eje.

Til restaureringen, der blev påbegyndt i juni i fjor, har foreningen fået et statstilskud på 254.000 kroner, ligesom godkendelsen som beskæftigelsesarbejde med

indsættelse af langtidsledige repræsenterer et faktisk tilskud på henved 100.000 kroner. Desuden har Planstyrelsen bevilget 120.000 kroner, og Kreditforeningen Danmark har ydet et tilskud på 25.000 kroner, hvortil kommer tilskud fra diverse andre fonde.

Restaureringsarbejdet har indtil nu kostet ca. 600.000 kroner. Planstyrelsen har ifølge Karen Nielsen stillet sig meget forstående til følgerne af stormskaden, oplyser Karen Nielsen.

(Thisted Dagblad, 2. marts 1990)

„MØLLEN“ MAY 1990

Klostermøllen i Vestervig

Det er som bekendt Vestervig Borger- og Håndværkerforening, der ejer møllen i Vestervig. For godt et år siden blev møllen meget svært beskadiget under en storm. Heldigvis var den forsikret. Nu er den restaureret, og møllen har fået sit oprindelige udseende tilbage.

(Foto: H. Vestergaard Poulsen, Vestervig).

Restaureringen har været dyr – 765.000 har den kostet, oplyser formanden for foreningen, Keld Jensen, til Thylands Avis. – Han oplyser videre, at han håber, at der kan blive oprettet en mølleforening og beklager endvidere arbejdstilsynets mange sikkerhedskrav, som kræves opfyldt, før der gives adgangstilladelse for turister. Han er bange for, at de påbudte skærme og afspærringer vil tage pynten af møllens tekniske indretning.

„MØLLEN“ MAJ-JUNI 1991